

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters uit Roosendaal, Jef Laureyns, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke) en Jan Dijkhuizen, werkzaam bij de Graafschap dierenartsen te Vorden, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Mastitisuitbraak tijdens een warme en vochtige zomer

Klebsiellamastitis

De maand juli was zonnig, warm en klam. Met onder andere als gevolg: een hoog aantal mastitisgevallen, vooral de coli-achtige.

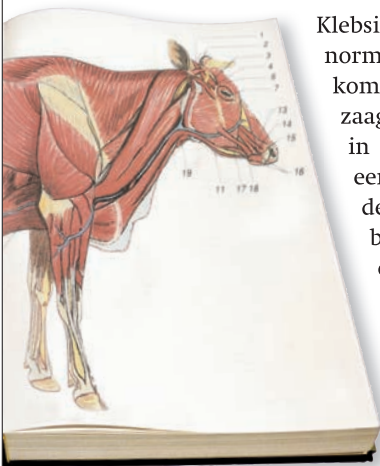
Bij een van onze veehouders was opgevallen dat mastitis zich niet alleen veel vaker, maar ook in meerdere gradaties liet zien. Er was een aantal dieren dat een keihard kwartier had en doodziek was, soms met fatale afloop. Ze reageerden nauwelijks op behandelen en de melkproductie ging langdurig onderuit. Andere dieren leken na behandelen weer vlot op te knappen. Van enkele dieren waren melkmonsters ingevroren en bij bacteriologisch onderzoek werd bij meerdere dieren *Klebsiella pneumoniae* aangetoond.

Het gebruikte zaagsel in de diepstrooiselboxen bestond uit losgestort vers boomzaagsel. Bij onderzoek voelde het vochtig aan en aan de onderkant op de rubberen vloer was het nat en zelfs al donker verkleurd. Er was boomschors meegemalen in dit zaagsel. Door middel van een bacteriologisch onderzoek van dit zaagsel was de bron van de infectie al snel opgespoord.

Na overleg met de veehouder zijn en worden een aantal ingrijpende maatregelen getroffen. Allereerst is het zaagsel vervangen door droog zaagsel. Het zaagsel wordt nu in big bags aangeleverd en opgeslagen, zonder risico op regeninslag. Bij het vullen van de boxen voegt de veehouder nu ook extra kalk en een desinfecterend middel toe. Naast melkmonsters van zieke dieren worden ook melkmonsters van chronische hoogcelgetaldieren bacteriologisch onderzocht, omdat zij als drager een mogelijke besmettingsbron kunnen zijn.

De encyclopedie *Klebsiella pneumoniae*

Klebsiella is een bodembacterie die normaal in grond en mest voorkomt. Door het slepen van omgezaagde bomen komt de bacterie in de boomschors. Met name in een warme zomerperiode kan deze bacterie zich in vochtig boomschors bevattend zaagsel enorm vermeerderen en zo voor een mastitisuitbraak zorgen. Ook in compoststrooisel en boxvulling van ingedikte mest kan dit gebeuren. Een acuut optreden van ernstige klebsiella-

la-mastitisgevallen is dan het gevolg. Door de vaak geringe reactie op behandelingen en vanwege het ontstaan van dragers, die een constante besmettingsbron via de melk zijn, is zo'n klebsiella-uitbraak oorzaak van een hoog uitvalpercentage. De extra arbeid en de frustratie van de slechte prognose en vervroegde afvoer van deze mastitisgevallen zijn enorm.

Zwaar geïnfecteerde dieren verspreiden de bacterie niet alleen via de melk, maar mogelijk ook via de mest. De aanpak van een uitbraak bestaat uit ingrijpende maatregelen, zoals het verwijderen van het natte zaagsel, het vervangen daarvan door droog, eventueel gecontroleerd, zaagsel in pakken of big bags en de dieren met mastitis en met een hoog celgetal door bacteriologisch onderzoek controleren op klebsiella. Draggers worden zo opgespoord.